

1 Levanger kommune, læreplaner

NY LÆREPLAN 2006: Samfunnsfag

Grunnleggende ferdigheter:

- å kunne uttrykke seg muntlig i samfunnsfag
- å kunne uttrykke seg skriftlig i samfunnsfag
- å kunne lese i samfunnsfag
- å kunne regne i samfunnsfag
- å kunne bruke digitale verktøy i samfunnsfag

Innhold samfunnsfag

[1. trinn](#)
[2. trinn](#)
[3. trinn](#)
[4. trinn](#)
[5. trinn](#)
[6. trinn](#)
[7. trinn](#)

[8. trinn](#)
[9. trinn](#)
[10. trinn](#)

Kommentarer til læreplanen

1. trinn

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
Historie	Bruke begrepet fortid, nåtid og framtid om seg selv og familien. Fortelle om sin egen familie. Utforme og praktisere regler for samspill med andre. Presentere historiske emner ved hjelp av tegninger. Forklare hvorfor en feirer 17. mai og 6. februar. Gjenfortelle seventyr med historisk innhold.	Familien. Nærmiljøet. Skolen. Kirkegården. Klasseregler. Lokale eventyr/sagn f.eks "Hundkjerka".		
Geografi	Sett navn på, og plassere heimstaden,	Kart over skolen og nærmiljøet.	Besøke heimene til	

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	beskrive landskapsformer og geografiske begrep/navn ved å utforske landskapet nær skolen og heimen.	Klasseromskart.	ungene. Orientering. Turer.	
Samfunns-kunnskap	<p>Gi eksempel på ulike forventinger til gutter og jenter og drøfte hvordan forventningene kan oppleves.</p> <p>Lag en oversikt over normer som regulerer forholdet mellom menneske og samtale om konsekvenser ved å bryte normene.</p> <p>Drøfte oppfatninger om rettferdighet.</p> <p>Trafikk i nærmiljøet.</p>	<p>F.eks: Dette er mitt valg.</p> <p>Barnsrettigheter. FN-dagen.</p> <p>Skilt, gangvei, kryss o.l.</p>	Kjønnsdelt undervisning.	

2. trinn

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
Historie	<p>Bruke begrepene fortid, nåtid og framtid om seg sjøl og familien sin.</p> <p>Presentere historiske emner ved hjelp av tegninger, skrift og bilde.</p> <p>Fortelle om sin egen familie for en til to menneskealdrer siden, og hvordan levesettet og levekår har endra seg.</p> <p>Forklare hvorfor en feirer 17. mai og 6. februar.</p>	<p>De første nordmenn. Gravhauger.</p> <p>Vikingene – "Den kulturelle skolesekken": Stiklestad.</p> <p>17.mai og grunnloven.</p>		

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	Gjenfortelle eventyr med historisk innhold.			
Geografi	<p>Sett navn på og plassere heimstaden, heimkommunen og heimfylket.</p> <p>Peke ut og orientere seg etter himmelretninger og gjøre greie for hvorfor det tidsforskjeller.</p> <p>Beskrive landskapsformer og geografiske begrep/navn ved å utforske landskapet nær skolen og heimen.</p>	<p>Kart over nærmiljøet, skolegården, klasserommet.</p> <p>Jorda, sola og månen Årstider og inndeling av døgnet (dager, måneder).</p>		
Samfunns-kunnskap	<p>Gi eksempel på ulike forventinger til gutter og jenter og drøfte hvordan forventningene kan oppleves.</p> <p>Lag en oversikt over normer som regulerer forholdet mellom menneske og samtale om konsekvenser ved å bryte normene.</p> <p>Utforme og praktisere regler for samspill med andre og være med og ta demokratiske avgjørelser i skolesamfunnet.</p> <p>Drøfte oppfatninger om rettferdighet.</p>	<p>Klasseregler. Trafikkunnskap.</p> <p>Å være barn i Norge og andre land.</p>	Trafikkskilt i skolens nærområde.	

3. trinn

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
Historie	<p>Skape fortellinger om mennesker i fortiden og snakke om forskjelligheter og likheter før og nå.</p> <p>Kjenne igjen historiske spor i sitt eget lokalmiljø og undersøke lokale samlinger og minnesmerke.</p> <p>Gjenfortelle myter, sagn og eventyr med historisk innhold.</p> <p>Fortelle om sin egen familie for en til to menneskealdrer siden, og hvordan levesettet og levekår har endra seg.</p>	<p>Turer til lokale historiske minnesmerker – f.eks Stiklestad "Bru over tro"</p> <p>Utvandring Den gamle gården</p>		
Geografi	<p>Bruke bilder, film og andre kilder til å fortelle om viktige landskapsformer i Norge.</p> <p>Samle opplysninger fra globus, kart og digitale kilder og bruke de til å samtale om steder, folk og språk.</p>	<p>F.eks Neset vokser frem Holåsen vokser frem</p> <p>Kart, nærmiljøkart Norgeskart Inndeling i fylker, byer, og landskap.</p>		
Samfunns- kunnskap	<p>Gi eksempel på ulike forventinger til gutter og jenter og drøfte hvordan forventningene kan oppleves.</p> <p>Lag en oversikt over normer som regulerer forholdet mellom menneske og samtale om konsekvenser ved å bryte normene.</p> <p>Utforme og praktisere regler for</p>	<p>Barns rettigheter.</p> <p>Klasseregler.</p> <p>Medbestemmelse og</p>		

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	<p>samspill med andre og være med og ta demokratiske avgjørelser i skolesamfunnet.</p> <p>Samtale om toleranse og om hvordan møte mellom ulike kulturer kan være både givende og konfliktfylte.</p> <p>Beskrive pengebruken til jenter og gutter og samtale om forhold som påvirker forbruk.</p> <p>Drøfte oppfatninger om rettferdighet.</p>	<p>valg.</p> <p>Dette er mitt valg. Media – aviser, nyheter.</p> <p>For eksempel: reklame, kjøpepress.</p>		

4. trinn

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
<u>Historie</u>	<p>Beskrive hvordan steinalderfolk levde som jegere og samlere, ved å fantasere rundt de første menneskene som kom til landet vårt etter istida.</p> <p>Fortelle om samene, urfolket i Norge, og om sentrale trekk ved kulturen og levekårene til samene fram til vikingtida.</p> <p>Fortelle om hvordan jorbruket levemåten i Norge og Norden og beskrive hovedtrekkene ved bronsealderen og jernalderen</p>	<p>Steinalder. Istida og de første nordmenn.</p> <p>Sørsamer. Reinsdrift.</p> <p>Gravhauger i lokalmiljøet.</p>		

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	Fortelle om sin egen familie for en til to menneskealdrer siden, og hvordan levesettet og levekår har endra seg	F.eks Utvandring - overhavet Stiklestad		
Geografi	Peke ut verdenshav og verdensdeler og bruke sentrale geografiske begrep. Sammenligne liv og virke i Norge og i noen andre land. Planlegge og presentere reiser til nære steder ved hjelp av kart og internett	Jorda og verdensrommet Kulturer fra forskjellige verdensdeler. Fargerikt felleskap.		
Samfunns- kunnskap	Gi eksempel på ulike forventinger til gutter og jenter og drøfte hvordan forventningene kan oppleves. Lag en oversikt over normer som regulerer forholdet mellom menneske og samtale om konsekvenser ved å bryte normene. Utforme og praktisere regler for samspill med andre og være med og ta demokratiske avgjørelser i skolesamfunnet. Drøfte oppfatninger om rettferdighet. Gjøre samfunnsfaglige undersøkelser som krever telling og regning, og presentere resultatene av undersøkelsene.	Dette er mitt valg. Klasseregler. Klassemøte. Fargerikt fellesskap. Trafikktelling.		

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	Finne fram i trykte og digitale medium, sortere innholdet i kategorier og produsere materiale som kan publiseres	Media.		
	Følge enkle regler for personvern når en bruker Internett.	Media. Vær varsom.		

5. trinn

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
Historie	<p>Bruke begrepet periode og vise sammenhenger mellom fortida og nåtida ved å plassere ei rekke historiske hendinger på en tidslinje.</p> <p>Presentere historiske hendinger gjennom å lage to fortellinger om samme hending, sett fra ulike synsvinkler.</p> <p>Skape fortellinger om mennesker i fortida og bruke dem til å vise hvordan mennesker tenker og handler ut fra samfunnet de lever i.</p> <p>Fortelle om sentrale trekk ved kulturen og levemåtene til samene fra vikingtida til slutten av dansketida, og om forholdet deres til statene på Nordkalotten i denne perioden.</p> <p>Gjøre greie for hva for nasjonale</p>	<p>Bronsealder, eldre jernalder i Norden.</p>		

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	<p>minoriteter som finnes i Norge, og beskrive hovedtrekk ved historia og levekårene til minoritetene.</p> <p>Lage visuelle framstillinger av to eller flere tidlige elvekulturer ved hjelp av digitale verktøy.</p> <p>Undersøke greske og romerske samfunn i antikken og finne eksempel på hvordan kulturen deres har påvirket vår egen kultur.</p>	<p>Livet ved de store elvene: Egypt. Mesopotamia. Antikken: Hellas. Roma.</p>		
Geografi	<p>Lese og bruke papirbaserte og digitale kart og lokalisere geografiske hovedtrekk i eget fylke, nabofylkene, de samiske bosettingsområdene i Norge.</p> <p>Forklare sammenhenger mellom naturressurser, næringer, bosetting og levevilkår.</p> <p>Registrere og ordne spor etter istida på heimplassen og forklare hva istida hadde å si for danning av landskap og hele landet.</p>	<p>Kartkunnskap: Norgesgeografi. Fylker. Kommuner.</p> <p>Istida.</p>		
Samfunns-kunnskap	<p>Velge et tema, forme spørsmål og kaste lys over det ved å bruke ulike kilder.</p> <p>Samtale om hva vi mener med identitet og kultur, kjenne igjen kulturelle symbol og lage en visuell</p>	<p>Politi, brannvesen, helsestell.</p>		

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	<p>presentasjon av dem.</p> <p>Beskrive roller i sin egen hverdag og undersøke hvilke forventninger som knytter seg til disse rollene.</p> <p>Gjøre rede for hovedtrekk ved samiske samfunn i dag.</p>	<p>Sammen med andre.</p> <p>Samene.</p>		

6. trinn

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
Historie	<p>Bruke begrepet periode og vise sammenhenger mellom fortida og nåtida ved å plassere ei rekke historiske hendelser på ei tidslinje.</p> <p>Presentere historiske hendinger gjennom å lage to fortellinger om samme hending, sett fra ulike synsvinkler.</p> <p>Skape fortellinger om menneskeri fortida og bruke dem til å vise hvordan mennesker tenker og handler ut fra samfunnet de lever i.</p> <p>Utforske ulike kilder, illustrere hvordan de kan gi ulik informasjon om fortida, og forklare hvordan historikere bruker dem til å lage historiske framstillinger.</p> <p>Fortelle om hovedtrekkene ved samfunnsutviklinga i Norge fra</p>	<p>Viking tid til middelalder</p> <p>Norge blir samlet til ett rike.</p>		

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	<p>vikingtida, og gjøre greie for et sentralt tema i denne perioden.</p> <p>Gjøre greie for sentrale trekk ved middelalderen i Europa.</p>	<p>Middelalder i Europa Europa og den kjente del av verden før 1500.</p>		
Geografi	<p>Lese og bruke papirbaserte og digitale kart og lokalisere geografiske hovedtrekk i Europa.</p> <p>Forklare sammenhenger mellom naturressurser, næringer, bosetting og levevilkår.</p> <p>Sammenligne og påvise likheter og forskjeller mellom land i Europa.</p> <p>Planlegge og presentere reiser til Europa ved å bruke digitale verktøy.</p>	<p>Norden. Europa.</p>		
Samfunns- kunnskap	<p>Samtale om hva vi mener med identitet og kultur, kjenne igjen kulturelle symbol og lage en visuell presentasjon av dem.</p> <p>Velge et tema, forme spørsmål og kaste lys over det ved å bruke ulike kilder.</p> <p>Beskrive roller i sin egen hverdag og undersøke hvilke forventninger som knytter seg til disse rollene.</p> <p>Forklare hvordan informasjon fra</p>	<p>Forurensing og internasjonalt samarbeid.</p>		

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	<p>massemedia og kommersiell påvirkning kan virke inn på forbruksvaner.</p> <p>Samtale om variasjon i seksuell orientering i tilknytting til kjærlighet, samliv og familie.</p> <p>Forklare forskjellen mellom å leve i et demokrati og i et samfunn uten demokrati, og gjør rede for de viktigste maktinstitusjonene i Norge</p>	Demokrati – diktatur. Styresett i Norge.		

7. trinn

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
Historie	<p>Bruke begrepet periode og vise sammenhenger mellom fortida og nåtida ved å plassere ei rekke historiske hendinger på en tidslinje.</p> <p>Presentere historiske hendinger gjennom å lage to fortellinger om samme hending, sett fra ulike synsvinkler.</p> <p>Skape fortellinger om mennesker i fortida og bruke dem til å vise hvordan mennesker tenker og handler ut fra samfunnet de lever i.</p> <p>Utforske ulike kilder, illustrere hvordan de kan gi ulik informasjon om fortida, og forklare hvordan historikere bruker</p>	Seinmiddelalder.		

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	<p>dem til å lage historiske framstillinger.</p> <p>Fortelle om hovedtrekkene ved samfunnsutviklinga i Norge i dansketida, og gjøre greie for et sentralt tema i denne perioden.</p> <p>Bruke historiske kart og framstille oppdagelsesreiser som europeere gjorde, skildre kulturmøtet og samtale om hvordan de ulike kulturene opplevde møtet.</p> <p>Gjøre greie for sentrale trekk ved tidsepokene renessanse og opplysningstid i Europa, og diskutere grunner til denne tidsinndelinga.</p>	<p>Norge i dansketida.</p> <p>De store oppdagelsesreisene.</p> <p>Renessansen i Europa.</p>		
Geografi	<p>Lese og bruke papirbaserte og digitale kart og lokalisere geografiske hovedtrekk i andre verdensdeler.</p> <p>Forklare sammenhenger mellom naturressurser, næringer, bosetting og levevilkår.</p> <p>Sammenligne og påvise likheter og forskjeller mellom land i andre verdensdeler.</p> <p>Planlegge og presentere reiser til andre verdensdeler ved å bruke digitale verktøy.</p> <p>Fortelle om regnskog, grasslette,</p>	<p>Kart.</p> <p>Temakart.</p> <p>Verdens geografi.</p> <p>Landskapstyper.</p>		

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	<p>ørken og andre landskapstyper og forklare hvordan menneske gjør seg nytte av dem.</p> <p>Forklare hvordan produksjon og forbruk kan ødelegge økosystem og forurense jord, vann og luft, og drøfte hvordan dette kan hindres og repareres.</p> <p>Registrere flyktningestrømmer, forklare hvorfor noen rømmer fra heimlandet sitt, og drøfte hvordan det kan være å komme fra et fremmed land som flyktning.</p> <p>Planlegge og presentere reiser til andre verdensdeler ved å bruke digitale verktøy.</p>	Flyktninger og asylsøkere.		
Samfunns-kunnskap	<p>Samtale om hva vi mener med identitet og kultur, kjenne igjen kulturelle symbol og lage en visuell presentasjon av dem.</p> <p>Velge et tema, forme spørsmål og kaste lys over det ved å bruke ulike kilder.</p> <p>Beskrive roller i sin egen hverdag og undersøke hvilke forventninger som knytter seg til disse rollene.</p> <p>Forklare hvordan informasjon fra</p>	Ungdom, identitet og		

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	<p>massemedia og kommersiell påvirkning kan virke inn på forbruksvaner.</p> <p>Samtale om variasjon i seksuell orientering i tilknytting til kjærlighet, samliv og familie.</p> <p>Gjør rede for en aktuell konflikt og drøfte framlegg til løsning Gi eksempel på hvordan Norge er med i internasjonalt samarbeid gjennom FN og andre organisasjoner, og internasjonalt urfolkssamarbeid.</p>	<p>rusmidler.</p> <p>Samarbeid for Menneskerettigheter.</p> <p>FN. Flyktninger og asylsøkere i Norge.</p>		

8. trinn

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
<u>Historie</u>	<p>Finne eksempel på hendinger som har vært med på å forme dagens Norge, og reflektere over hvordan samfunnet kunne ha vært om disse hendene hadde utviklet seg annerledes.</p> <p>Presentere ei historisk hending med utgangspunkt i ulike ideologier.</p>	<p>Det store hamskifte.</p> <p>Dampmaskin og nye transportmidler.</p> <p>Franske revolusjon. Amerikanske revolusjon. Napoleonskrigene. 1814. Unionsoppløsning 1905. Utvandring. Industriens framvekst. Bedre helsestell, økt levealder.</p>		

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	<p>Lage fortellinger om mennesker i fortida, og slik vise hvordan rammer og verdier i samfunnet påvirker tanker og handlinger.</p> <p>Presentere viktige utviklingstrekk i norsk historie på 1800-tallet og første halvdel av 1900-tallet, og forklare hvordan de peker fram mot samfunnet i dag.</p> <p>Forklare teknologiske og samfunnsmessige endringer som følge av den industrielle revolusjon.</p> <p>Drøfte ideer og krefter som førte til den amerikanske frigjøringskampen og den franske revolusjonen, og følger som dette fikk for den demokratiske utviklinga i Norge.</p> <p>Gjøre greie for imperialisme og gi eksempel på avkolonisering.</p>	<p>F.eks Karl Johans veg.</p> <p>1905 unionsoppløsning. Innføring av Parlamentarismen. Myrmannssteinen ved Laberget.</p> <p>Imperialismen.</p>	Storyline.	
Geografi	<p>Lese, tolke og bruke papirbaserte og digitale kart og kunne bruke målestokk og karttegn.</p> <p>Gjøre rede for egne rettigheter og konsekvenser når en arbeider på internett og publisere sitt eget materiale.</p>	<p>Tema: Norge. Norgesgeografi: Landskap og inndeling av landet. Verdensrommet. Globus/kart.</p>		

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	<p>Fortelle om naturgrunnlaget med vekt på indre og ytre krefter på jorda, bevegelser i luftmassene, kretsløpet i vann, vær, klima og vegetasjon, og drøfte sammenhenger mellom natur og samfunn.</p> <p>Vurdere bruk misbruk av ressurser, konsekvenser det kan få for miljøet og samfunnet, og konflikter det kan skape lokalt og globalt.</p> <p>Drøfte premisser for ei bærekraftig utvikling.</p>	<p>Tema: Jorda vår. Samarb: NaMi, KRL Klima og vegetasjon – soneinndeling. Vann – kretsløp. Fordeling av vann. Indre og ytre krefter. Ekskursjoner til lokale vassdrag.</p> <p>Tema: Ulike energikilder. Fornybare res. Samarb: Nami.</p> <p>Norske fiskerier. Utnytting kontinentalsokkel.</p>		
Samfunns- kunnskap	<p>Planlegge, gjennomføre og presentere problemorienterte samfunnsfaglige undersøkelser og vurdere arbeidsprosessen og resultatene.</p> <p>Finne fram til og presentere aktuelle samfunnsspørsmål, skille mellom meninger og fakta, formulere argument og drøfte spørsmålene.</p>	<p>Tema: Bli kjent – kommunen, skolesamfunnet. Arbeidsliv – lokalt arbeidsliv, fagforeninger. Gårdsbesøk. Bedriftsbesøk. Byvandring.</p> <p>Tema: Fra barn til ungdom. Roller og identitet. Frihet og ansvar.</p>		

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	<p>Legge en plan for å starte og drive en bedrift ut fra en undersøkelse av grunnlaget for en slik bedrift.</p> <p>Beskrive hvordan forbruksmønstret har utviklet seg i Norge, og gjøre greie for rettene til forbrukerne.</p> <p>Gjøre greie for politiske institusjoner i Norge, og sammenligne deg med institusjoner i andre land.</p> <p>Gjøre greie for grunnleggende menneskeretter og drøfte verdien av at de blir respektert.</p>	<p>Økonomi. Fritid.</p> <p>Elevbedrift.</p> <p>Tema: Menneskerettigheter.</p>		

9. trinn

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
<u>Historie</u>	<p>Presentere en historisk hendelse med utgangspunkt i ulike ideologier.</p> <p>Skape fortellinger om mennesker i fortida, og slik vise hvordan rammer og verdier i samfunnet påvirker tanker og handlinger.</p> <p>Drøfte menneskeverd, rasisme og diskriminering i et historisk og nåtidig perspektiv med elever fra andre skoler ved å bruke digitale</p>	<p>Tema: Ulike ideologier</p> <p>Tema: Rasisme og diskriminering.</p>		

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	<p>kommunikasjonsverktøy.</p> <p>Presentere hovedtrekk i historien og kulturen til samene fra dansketida til i dag, og drøfte forholdet deres til storsamfunnet.</p> <p>Lage spørsmål om sentrale internasjonale konflikter på 1900-tallet og i vårt eget århundre, formulere årsaksforklaringer og diskutere konsekvenser av konfliktene.</p>	<p>Tema: Konflikter / konfliktløsning. 2. verdenskrig. Falstadsentret. Det Mosaiske trossamfunn (Tr.heim). Hanna Ryggen utstilling.</p>		
Geografi	<p>Gjøre greie for egne rettigheter og konsekvenser når en arbeider på internett og publiserer sitt eget materiale.</p> <p>Beskrive og forklare natur- og kulturlandskapet i lokalsamfunnet.</p> <p>Forklare hvordan mennesker gjør seg nytte av naturgrunnet, andre ressurser og teknologi i Norge og i andre land i verden.</p> <p>Vurdere bruk og misbruk av ressurser, konsekvenser det kan få for miljøet og samfunnet, og konflikter det kan skape lokalt og globalt.</p>	<p>Tema: Norge og Norden. Europa. Kart.</p> <p>Tema: Ressursbruk og miljø. Bærekraftig utvikling.</p>		

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	Drøfte premisser for ei bærekraftig utvikling.			
Samfunns- kunnskap	<p>Planlegge, gjennomføre og presentere problemorienterte samfunnsfaglige undersøkelser og vurdere arbeidsprosessen og resultatene.</p> <p>Finne fram til og presentere aktuelle samfunnsspørsmål, skille mellom meninger og fakta, formulere argument og drøfte spørsmålene.</p> <p>Legge en plan for å starte og drive en bedrift ut fra en undersøkelse avgrunnet for en slik bedrift.</p> <p>Analysere utviklinga av rusmiddelbruk og røyking i Norge, og reflektere over holdninger til rusmiddel.</p> <p>Forklare hva holdninger og fordommer er, og drøfte muligheter og utfordringer i flerkulturelle samfunn.</p> <p>Gjøre greie for politiske institusjoner i Norge og sammenligne dem med andre land.</p> <p>Gi eksempler på og drøfte demokrati som styreform, gjøre greie for politisk innvirkning og maktfordeling i Norge,</p>	<p>Elevbedrift.</p> <p>Tema: Rusmidler og rusmisbruk.</p> <p>Tema: Flerkulturelle samfunn</p> <p>Tema: Mellommenneskelige forhold.</p> <p>Politiske institusjoner / demokrati.</p>		

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	<p>og bruke digitale kanaler for utøvelse av demokrati.</p> <p>Diskutere årsaker til og følger av kriminalitet, og forklare hvordan rettstaten fungerer ut fra hvordan et aktuelt lovbrudd er behandlet.</p> <p>Forklare hvorfor kultur ikke er medfødt, og gjøre greie for og analysere kulturelle variasjoner.</p>	<p>Tema: Mellommenneskelige forhold – rettssystemet. Besøk i tingretten.</p>		

10. trinn

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
<u>Historie</u>	<p>Skape fortellinger om mennesker i fortida, og slik vise hvordan rammer og verdier i samfunnet påvirker tanker og handlinger.</p> <p>Søke etter og velge ut kilder, vurdere dem kritisk og vise hvordan ulike kilder kan framstille historien ulikt.</p> <p>Forklare framveksten av velferdsstaten og beskrive trekk ved det moderne Norge.</p> <p>Lage spørsmål om sentrale internasjonale konflikter på 1900-tallet og i vårt eget hundreår, formulere</p>	<p>Tema: Norge og resten av verden; - EU. - NATO. - U-hjelp. - Nordisk samarbeid.</p> <p>Tema: Den kalde krigen</p> <p>Tema: Framveksten av velferdsstaten.</p> <p>Tema: Norge i etterkrigstida. Den kalde krigen –</p>		

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	<p>årsaksforklaringer og diskutere konsekvenser av konfliktene.</p> <p>Drøfte viktige omveltninger i samfunnet i nyere tid, og reflektere over hvordan dagens samfunn åpner for nye omveltninger.</p>	<p>stormaktkonflikter. Media, kultur og utd. Andre verdensdeler: - Avkolonialisering. - Konflikter.</p>		
Geografi	<p>Gjøre greie for egne retter og konsekvenser når en arbeider på internett og publiserer sitt eget materiale.</p> <p>Lokalisere og dokumentere oversikt over geografiske hovedtrekk i verden og sammenligne ulike land og regioner.</p> <p>Forklare hvordan menneskene gjør seg nytte av naturgrunnet, andre ressurser og teknologi i Norge og i andre land i verden.</p> <p>Vurdere bruk og misbruk av ressurser, konsekvenser det kan få for miljøet og samfunnet, og konflikter det kan skape lokalt og globalt.</p>	<p>Tema: Verden - Kart og topografi. - Verdensdeler.</p> <p>Integrering. Flytting. Befolkningslæren: - Hvorfor flytter folk? Endring i bosettingsmønster: - Urbanisering. - Avfolking.</p> <p>Tema: Rik og fattig i samme verden. Likestilling og menneskeverd.</p>		

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	<p>Gjøre greie for størrelse, struktur og vekst i befolkninger og drøfte befolkningsutvikling og flytting i nyere tid, inkludert urbanisering.</p> <p>Forklare og drøfte variasjoner i levekår i ulike deler av verden og sammenligne og vurdere de store forskjellene mellom fattige og rike.</p> <p>Drøfte premisser for ei bærekraftig utvikling.</p>	<p>Tema: Rik og fattig i samme verden. Likestilling og menneskeverd.</p>		
Samfunns-kunnskap	<p>Planlegge, gjennomføre og presentere problemorienterte samfunnsfaglige undersøkelser og vurdere arbeidsprosessen og resultatene.</p> <p>Finne fram til og presentere aktuelle samfunnsspørsmål, skille mellom meninger og fakta, formulere argument og drøfte spørsmålene. Drøfte forholdet mellom kjærlighet og seksualitet i lys av kulturelle normer.</p> <p>Beskrive hvordan forbruksmønsteret har utviklet seg i Norge, og gjør greie for rettighetene til forbrukerne.</p> <p>Foklare hva holdninger og</p>	<p>Tema: Fra ung til voksen – Yrkesvalg og utdanning.</p>		

HOVEDOMRÅDER	Kompetansemål	Innhold/tema	Arbeidsmåter	Hjelpemidler
	<p>fordommer er, og drøfte muligheter og utfordringer i flerkulturell samfunn.</p> <p>Utforske hva som skal til for at samfunn skal kunne holde fram å eksistere, og sammenligne to eller flere samfunn.</p> <p>Gjøre greie for politiske institusjoner i Norge og sammenligne dem med andre institusjoner i andre land.</p> <p>Gjøre greie for grunnleggende menneskerettigheter og drøfte verdien av at de blir respekterte.</p>	<p>Tema:</p> <p>Valg:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stortingsvalg. - Kommune- og fylkestingsvalg. - Partier. 		

Kommentarer av plan og læreplanarbeidet:

Hva favner planen?

Kompetansemålene favner det meste. Men blir det snevert i forhold til tidligere planer? L 97 mer detaljstyrt i forhold til arbeidsmåter og metoder.

Lite innhold – mest stikkord. Mindre muligheter for lokal tilpassing pga kompetansemålene? Økonomiske begrensninger for å nevne noe.

Språkbruken i planen:

Lange innviklede setninger/perioder – lite lesbart. Målene blir lite presise.

Vi har valgt å ikke gjøre noe med setningsoppbyggingen, men har oversatt kompetansemålene fra nynorsk til bokmål.

Læreboka?

Den er viktig uansett. Annet stofftilgang er nyttig, men mer som supplement til læreverket. Burde hatt (nye) lærebøker her på kurset – for å kunne sammenligne med de bøker vi har. Vi har egentlig tatt utgangspunkt i de lærebøkene vi har.

Kommentarer til arbeidsprosessen i kommunen:

Mangler kommunal skolefaglig ledelse til å få i gang arbeidet.

Arbeidet er gjort i siste liten. Vi var bare tre på gruppa. På et vis er det håndterlig, men det hadde vært bra å fått med en person fra småskoletrinnet.

For liten innsikt i hva ”kunnskapsløftet” innebærer før arbeidet startet på hver enkelt skole.

Nyttig med arbeid i faggrupper på ungdomsskolen.

Vanskeligere å organisere i barneskolen, særlig der det er få ansatte.

Læreplangruppa for samfunnsfag 15.mai-06

Steinar Gjemble

Lillian Sæthre

Britt Tønne Haugan